بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2021/HC-A/115
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ކައްދޫ އެއަރޕޯޓް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑް
- **އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް:** ހުސައިން ނަޒީމް ފާހި/ ށ. ފުނަދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ވަޒީފާއާބެހޭ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ފާތިމަތު ފަރްނީޒާ
އިސްފަނޑިޔާރު ހާތިފް ހިލްމީ
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ނިމުނު ތާރީޚު: 05 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1444
03 އޮކްޓޯބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

02 ރަމަޟާން 1442

14 އޭޕްރިލް 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 247/VTR/2019
- ނިންމި ކޯޓު: ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް
- ބާވަތް: ވަޒީފާއާބެހޭ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 30 އޮކްޓޫބަރު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚު: 17 ފެބްރުއަރީ 2021

މަދަނީ-ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން- [illegible]- [illegible] [illegible] -

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން ގެ ރައުޔު: (މިރައުޔަށް އިސްފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] އާއި ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ ތާއީދުކުރައްވައެވެ.)

ދަޢުވާ:

1. މިއީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލަ [illegible] [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ކާފު އަތޮޅު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] ޙުސައިން [illegible].

މައްސަލައިގެ ފަސްމަންޒަރު:

2. 31 ޑިސެމްބަރު 2014[1] އިން ފެށިގެން ކާފު އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ [illegible] [illegible] [illegible] މަޤާމު ޙުސައިން [illegible] [illegible] [illegible].

3. 04 [illegible] 2019 ގައި ޙުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]".[2]

4. މި [illegible] [illegible] ކާފު އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ [illegible] ޙުސައިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[1] ކާފު އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ [illegible] (I)KACL/2014/37 "[illegible]" (30 ޑިސެމްބަރު 2014)

[2] ކާފު އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ [illegible] KACL-N/2019/01 (04 [illegible] 2018) "[illegible]"

[illegible] [illegible] ނިންމާ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާއި، [illegible] [illegible] [illegible] ސިޔާސަތުތަކާއި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، ޙުސައިން ރަޝީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރކިއުލަރު [illegible] [illegible] [illegible] ގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާކަމަށް އަންގާ، ޙުސައިން ރަޝީދު 07 އޮގަސްޓު 2019 އިން ފެށިގެން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށްޓަކައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނޯޓިސްދީފައި ކަމަށެވެ.[3]

ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މަރުޙަލާ

5. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[4] ގެ ދަށުން ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުން [illegible] އިޖުރާއާތުތައް ފުރިހަމަނުކޮށް، އެއްވެސް [illegible] ސަބަބެއް ނެތި، [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[5] ގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދުވަހުގެ 01 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ ނޯޓިސް ދިނުމަކާ ނުލައި، 08 އޮގަސްޓު 2019 ގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ 30 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި، ޙުސައިން ރަޝީދު ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. އެ މައްސަލައަކީ [illegible] ދިޔަ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައެވެ.

6. ޙުސައިން ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، އެފަރާތް ކުރިން އަދާކުރަމުން ދިޔަ ވަޒީފާގައި އަލުން ބަހާލުމަށާއި، އަދި އެފަރާތަށް އެއްވެސް [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިވުމާއި [illegible] [illegible]، ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލަ ނިމުމާ ހަމައަށް [illegible] [illegible] [illegible] މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް [illegible] [illegible]

---

[3] އިސްތިއުނާފު ފޯމު

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

ދިނުމަށާއި، އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[6] ހިލާފަށް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލެއްގެ ގޮތުގައި އިތުރު 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ދިނުމަށް [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.

7. [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހުސައިން ހަމީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުންފުނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން ހަމީދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުންފުނީގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހުސައިން ހަމީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ [illegible]، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[7]ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 1 (އެކެއް) މަސް ދުވަހުގެ ނޯޓިސްގެ ބަދަލުގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[8]ގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނޯޓިސްގެ މުއްދަތަށްވާ ފައިސާ ދީފައިވާކަމަށާއި، ހުސައިން ހަމީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރިހަމަ [illegible] ވަކިކޮށްފައިވާތީވެ.

8. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލަ ބަލައި އެޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމާފައިވަނީ ހުސައިން ހަމީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ވަކި ކުރުމުގައި [illegible] އަދުލުވެރިކަން އަދި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން [illegible] [illegible]. އަދި ހުސައިން ހަމީދު ވަޒީފާއިން ވަކިކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[9] އާ ހިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[10]ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، [illegible] [illegible] އެ ފަރާތް

---

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[10] [illegible]

އަނބުރާ ރުޖޫޢަކުރުމަށާއި، އެ ފަރާތަކީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވާ ފަރާތެއްކަމުގައި ނުބެލުމަށާއި، އެމަޤާމުގައި އެފަރާތް ހުރިނަމަ އެ ފަރާތަށް [illegible] އުޖޫރަ [illegible] [illegible] އެކީ އެއްފަހަރާ ދިނުމަށް [illegible] އަންގާ އަމުރުކުރެއްވެއެވެ.[11]

9. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުން ނިންމި ސަބަބު ކަމުގައި އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

9.1 މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "ޖަވާބު ފޯމު" ގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ، ކުންފުނީގެ [illegible] ވީނަމަވެސް، [illegible] ގެ [illegible][12]؛ އަދި

9.2 [illegible]

---

[11] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައިގެ ނިންމުން

[12] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައިގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާ 15

ބިނާކޮށްގެންކަން ސާބިތުވާފަދަ ހެއްކެއް ނުވަތަ ލިޔުމެއް ރައްދުވި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުވުމުގައިވާކަމަށް، އެހެންކަމުން އެއީ އަސްލަކަށް ޝަރުޢީ ސަބަބެއް ކަމުގައިވާނެއެވެ.[13]

ހިޔުމަންރައިޓްސްގެ ކޮމިޝަން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް ބެލުން

10. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައިގެ ނިންމުން ކުރެވުނު އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއްގެ ފަރާތުން ހިޔުމަންރައިޓްސްގެ ކޮމިޝަނުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ކުރެވިފައިވާ 1 (އެކެއް) ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންވެ.

11. އެގޮތުން ހިޔުމަންރައިޓްސް އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގައި މައްސަލާގައި އަދުލުވެރިކަމާއި އިޖުރާއީ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުވެފައި ނުވާކަމުގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅުއްވާފައިވަނީ، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހިޔުމަންރައިޓްސްގެ މަޤާމު މަދަނީގެ ބެލެހެއްޓުމާއި ކަށަވަރުކޮށްދިނުމާއި ހިމާޔަތް އަދި ހިޔުމަންރައިޓްސްގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުން" ކަމަށެވެ.

12. މިނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ކަށަވަރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިމާޔަތް އެއް ޝަރީޢަތުގައި، ކޮންމެވެސް ނަމަ އިޖުރާއަތު ކޮންމެވެސް ފަރާތެއްގެ ޙައްޤު ދިފާޢުކުރުމާއި ގުޅިގެން މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ޤާނޫނީ އުސޫލު އެއީ ހިއްސާކުރެވޭ ގޮތަށް ދެމެހެއްޓުމާއި ދިފާޢު ކުރުމުގެ މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކަށް، ހިޔުމަންގެ ބޭސިކް ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ސާބިތު ޝަރީޢަތް ވަނީ[14] އަދި ޝަރީޢަތުން ހިމާޔަތް ވެ، ޢަބްދުﷲ

---

[13] ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 ގެ ފައިސަލާގެ ޞަފްޙާ 17

[14] ނަންބަރު 2011/HC-A/89

[illegible][15] އަދި މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][16] ޤަޟިއްޔާގައި ރިސްޓްރަކްޗަރކުރުމާއި ރިޑަންޑެންސީގެ ޙާލަތުގައި މުވައްޒަފުން [illegible] [illegible] ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][17] ޤަޟިއްޔާގައި ރިޑަންޑެންސީ ގެ ޙާލަތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[18]ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނޯޓިސް ދެވިފައިވާކަމަށާއި، 25 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނޯޓިސްގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއީ [illegible] [illegible].

13. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ވަޒީފާއާބެހޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][19] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[15] ނަންބަރު 2012/HC-A/182

[16] ނަންބަރު 2015/HC-A/228

[17] ނަންބަރު 2017/SC-A/44

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[19] ނަންބަރު 2017/SC-A/44

ކުށްވެރިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ދަޢުވާ ދިން ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއް ކަމަށްވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތަށް އެކަން ސާބިތުކޮށް ނުޖެހޭކަމަށެވެ.

14. **އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހެކިން** ކަމަށް ބުނެފައިވާ، އިސްތިއުނާފުކުރި އެންމެހާ ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ވަކި ފާހަގަ ޖަރީމާއާއި ގުޅޭ ނުކުތާއެއް ދެނެގަނެވޭކަށް ނެތެވެ.

15. **އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ދިފާޢުގެ ގޮތުގައި** ހުށަހެޅި، ދިފާޢުގައި ވަކި ފާހަގަ ޖަރީމާއާއި ގުޅޭ ނުކުތާއެއް ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު ގޮތްގޮތަށް ޖެހިލުމާ ދެކޮޅު އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ދިފާޢަށް ނުކުތާއެއް ދީފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

16. ޝަރީޢަތުން ބަލާ ފަރާތުން ވަކިކުރި ސަބަބު ކަމުގައި ކަނޑު އަދަބުގެ ކަނޑައެޅި ގަވާއިދު ވަކި ފާހަގަ ޖަރީމާއަކާއި ގުޅޭ ކުށްވެރިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ފަރާތުން ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ގޮތުން އަދި ބޭނުންކުރެވޭ ބަޔާން ގޮތުގައި ބަލާއިރު ޝަރީޢަތުން ބަލާފައިވާ ހެކިތަކުގެ ބަޔާނެއް ނުދެއްވެއެވެ.[20] އަދި އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޤާނޫނުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން[21] އަދި ޝަރީޢަތުން ބަލާފައިވާ ގޮތުން ނިޔާ[22] ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

17. **ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ނިންމާފައިވާ މުއްސަނދި ވ. އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަދި އިތުރު 21 ފަރާތެއް**[23] މައްސަލާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ޖިނާއީ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ހެކިތަކުގެ އިތުބާރުހުރިކަން ސާބިތުކުރުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ. އަދި ހުކުމް ކަނޑައެޅުމުގައި ކުށުގެ ބާވަތާއި ހެކިތަކުގެ ވަޒަންކޮށް ބެލުމުގައި ސާބިތު ކުރުމުގެ

---

[20] ވަކި ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި 247/VTR/2019 މައްސަލާގައި ކަނޑައެޅި ޤާނޫނީ ގަވާއިދުގެ 4 ވަނަ މާއްދާ
[21] ވަކި ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި 01 ޖަނަވަރީ 2019 ގެ ބަޔާން
[22] ކަނޑައެޅި ޤާނޫނީ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހުށަހެޅި KACL-N/2019/01 ވަކި ފަރާތުގެ ބަޔާން 4 – ޖަނަވަރީ 2018
[23] [2021] SC 15, 2018/SC-A/36, 2018/SC-A/37, 2018/SC-A/38

ޖިންސީއަމަލު، ވަޖިބުވާބަޔާ ޤާނޫނު[24]ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޔާ ދިނުން ފަރާތުން އުފުލަންޖެހޭ ޖިންސީއަމަލެއްކަމުގައެވެ.[25] ރެޒިސްޓަންސްގެ ޝަރުޠު މުޤައްރަރުކޮށްފައި އެ ޝަރުޠުތަކުގައި މުޅިއެކުގައި ވަކިކަމާ ކުރުމުގައި، މައްސަލައިގެ އަދުލުވެރިކަން ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ނުވަތަ ޝަރުޢީކަން ދެނެގަތުމުގައި ކޮންމެ މައްސަލައެއް، ބާރުވެ މައްސަލައަކަށްވުމުގައި ބަލައި، ކޮންމެ މައްސަލައަކަށްވުމާއި އެ މައްސަލައެއްގެ ވާޤިޢާތް ހުރިގޮތް ގޮތުގައި، ފަރާތުގެ ނުރަސްކަމާއި ކަންކަމުގެ ދިމާވާ ކުރުތައް ކަމުގައިވާކަމަށް އަދި ސަބަބުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

18. ބަދަލު ރެޒިސްޓަންސްގެ ޝަރުޠުގެ މުޤައްރިރުވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައެޅުމުގައި ދިމާވާ ކުރެވިފައިން ކަންތައްތައް ސުޕްރީމް ކޯޓުން **ޖަމާޢަތުން ފެނުނު ރައުޔެއްގައި** ނިންމާފައިވާ ބ. މަސްތޯ ޤަޟިއްޔާ[26] ގައި ވަކިމުއްދަތު ކ.ރ. އެޕީލުކުރި ފަރާތުގެ ކުރިމަތީގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި ގޮތުން "ވަޖިބުވާނީ ކުރި ތަރުގެ ޝަރުޠުތަކެއް އައި ބަޔަކާ ގުޅިގެންނެވެ، އިޢުތިރާފު ޝަރުޠުގެ މުޤައްރިރުވެގެން ވީއެވެ ނުވަތަ މިފަދަވެސް އެނގެ ސަބަބަކާ ހުރި މުޤައްރިރުކުރެވި ވަޖިބުވެއްޖެ ރެޒިސްޓަންސް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، އެގޮތަ ޝަރުޠުގެ ހަމަ ބަދަލުތަކުގެ ކުރިން ސިފަތަކަށް ކަނޑައެޅުމުގައި، (1) މުޤައްރިރު ކުރެވުނު ދިމާ ބަލާއިރު މަސައްކަތް ކުރުން ވަޖިބާ އަޅުކަމާ ބަލައި އެއްކަލަ ހުއްޓިރުމަށް ނުވަތަ މަޤްބޫލު (2) ނުވަތަ މުޝްކިލަތަކުގައި ހުއްޓުނުގެ ނުވަތަ މަޤްބޫލުގެ ބަލަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން، ރެޒިސްޓަންސް މުޤައްރިރު ކުރި ޝަރުޠުގެ މަސައްކަތް ބަލާ އެހެން މުޤައްރިރުން ކުރިޔަށް ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން އެއްކަހަލަ މަސައްކަތް ކުރި އެހެން މުޤައްރިރުން ލިބި ނަމަ، ރެޒިސްޓަންސް ކުރި މުޤައްރިރު ރެޒިސްޓަންސްއަށް ހުރުން ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެއްކަހަލަ މަސައްކަތުގައި ކުރި ދެނެގަތުމަށް މުޤައްރިރުން އަދި ބޭރުގެ ބަޔަކުގެ ބަލިކަމާ އަދި ވަޖިބާ އަދި ކުރި ބަލާގައި ދިރުމަކާއި މުއްދަތު ވެސް ކަނޑައަޅާ ކަނޑައަޅާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[27]

---

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008

[25] 18 ވަނަ ބަރަހަގެ 27 ވަނަ ޕެރެގްރާފު

[26] 2017/SC-A/44

[27] ޝަރީޢަތުގެ ރަޢުޔުގެ 13 ވަނަ ޕެރެގްރާފު

19. މިއުސޫލުތައް މިމައްސަލައަށް ތަތްބީޤުކުރަން ބަލާއިރު، މައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] 27 ފެބްރުއަރީ 2020 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަންގާފައިވެއެވެ.[28] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 30 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[29] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

20. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 14 [illegible] 15 [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[28] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] – 18 ފެބްރުއަރީ 2020 ގެ 6-5

[29] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] KACL-HO/2020/06 ނަމްބަރު (26 ފެބްރުއަރީ 2020)

ސަބަބުތަކުގެ ބޯޑު ސުޕަރވިޝަނުގައި ޖަވާބުދާރީކުރުވުން އޮތުން ފަދައިން ޢިދާރީކޮށްދެއްވުމަށް ހަރަކާތްތެރިވަމުންދާކަމަށާއި، ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ސަބަބުން މުވައްޒަފުންކަމުގެ ވަކިކުރުމުގެ ވަޒީފާތަކާއި، ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ކުރިން ކަން މުވައްޒަފުންތަކާއި ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ކަރުދާސްތަކާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ކުރިއަށްގެންދިޔައީ އަނިޔާވެރިކަން ހަރަކާތްތެރިވުމާ ޖިނާއީ ދަޢުވާތަކާ އަދިވެސް ނުވާކަމަށާއި، ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ކުރުފު މުވައްޒަފުން ދަށުގެން ކުރިޔަށްގެންދިއުމާ އަނިޔާވެރި އުޅެނީ ހުރި ފަރާތް ހަރަކާތްތެރިވުން ނޫޅުނަމަވެސް އަދިއުރުގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

21. އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅަމުން މިކޯޓުގެ ސަރަޙައްދުގެ ރަޖިސްޓްރީގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ބުނެފައިން ޖިނާއީ ދަޢުވާއެއް 23 ޖުލައި 2020 ގައި ރ. މާލެ މުޤައްރަރުކޮށް ޖިނާއީ ދަޢުވާ އެއް ހުށަހަޅައިފައިން ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.[30] އެހެންނަމަވެސް، ވަކި ފަރާތަކަށް ޖިނާއީ ދަޢުވާގެ ހުކުމެއް މެދު ރިޔާޢަތް ބެލުމުގެ ގޮތުން ކުރިމަތިވުމުގެ ހުށަހެޅުއްވިކަން އަނގައިން ނުވެއެވެ. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކުރިމަތިވުމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު ނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފަށް ނުކުތާއަކީ ގޮތެއް ހުށަހެޅުމަކީ އެކަމަށް ނިސްބަތްވާ ފުރުސަތު މިކޯޓަށް ދިމާވެ ނޫނުމެ، މިއީ އިސްތިއުނާފަށް ނުކުތާއަކީ ގޮތެއް ހިމެނިފައިވާކަމުގެ ދިފާޢުން ޢަމަލުކޮށްފައި ވެސް ބޭނުންކޮށް މިކޯޓަށް ހުށަހަޅައި ބަލައިގަންނަން ނުޖެހޭ އިސްތިޢުނާފު ހުށަހެޅި ފާހަގަކޮށް ފާހަގަކުރާކަމާއި ނުވެއެވެ.

22. މި އިސްތިއުނާފު ބަލާނަމަވެސް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ވާދީވެސް އެއްބަސްވެސް ކުރާ ފިޔަވަޅު ވ.އަހުލީ އޮޑަރު ވަރިކުރުން[31] އަދި ޝަރަފުއްދީން ކާލިދު ވ. ޢަބްދުﷲ ސަޢީދު[32] އަދި މުޙައްމަދު ސިނާނު ވ.ފިނޭންޝަލް އިންޓެލިޖެންސް ޔުނިޓް[33] ފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި

---

[30] 26 ޖޫން 2022 ގައި ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުން

[31] ނަންބަރު 2011/HC-A/89

[32] ނަންބަރު 2012/HC-A/182

[33] ނަންބަރު 2015/HC-A/228

ރިޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓި ނަގާ ކޮމިޝަން މުވައްޒަފުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަކީ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ހުރުމަކީ ބުނެވިދާނެ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ވ. އަޙްމަދު ޝާހިދު**[34] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލުތަކުގައި ހިމެނޭ ރިޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ގޮތުގައި ކަމަކަށްނުވޭ. މިސާލަކަށް ކުރީ ޒަމާނުން ހަވާލުކުރުމާ އެހެނިހެން ފެސިލިޓީ ތަނުގައިވެސް ކަނޑައެޅިގެންވާ ރިޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުން ގޮތުގައި ކުރުމަކީ ބާރު އުސޫލުތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ ނިޔަމުން ބަލާފައިވާ ރިޓައަރމަންޓްކުރެވެންޖެހޭ/ ރިޓެންޝަނަކީ ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކަށް ވާނީ ނުވުމުގެ މައްޗަށް ބަލައިގެންނެވެ. ވަޒީފާގެ ޤާނޫނުގެ ނިޔަމުން ބަލާފައިވާ އެގޮތަށް ފުރިހަމަ އޮޕަރޭޝަނަލް ކެރެކްޓަރައިޒޭޝަން އެކަމުގެ މައްޗަކަށެވެ. ކައުންސިލް އިދާރާގެ ޙަވާލުވުން ރިޓެންޝަން ޝަރީޢަތަށް ރަޖިސްޓަރީވެފައިވާ 07 ވަނަ މާއްދާގެ ...[35] އާއި ރިޓެއިން ... ނޯޓިސް[36] އިން އެނގޭ ކައުންސިލް ރިޓެންޝަން ... ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވުނު. ރިޓެންޝަނުގެ ގޮތުގައި ... ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭ ރިޓެންޝަނުގެ ... ކައުންސިލް އިދާރާގެ ... މުވައްޒަފުންނާއި ރިޓެއިންކުރެވުނު ... ކައުންސިލް އިދާރާ ... ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިފައިވާކަމަށް ބަލައިގެންނެވެ.

23. އެހެންކަމުން، ޝަރުޢީ ... ކައުންސިލް ... ރިޓެއިންކުރެވުން، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ވ. އަޙްމަދު ޝާހިދު**[37] އަދި ... **ވ. ...**

---

[34] ނަންބަރު 2017/SC-A/44

[35] ވަޒީފާގެ ... 01 ޖަނަވަރީ 2019 ގެ ...

[36] ކައުންސިލް އިދާރާގެ ނަންބަރު KACL-N/2019/01 ވަޒީފާއިން ވަކިކުރުމުގެ ނޯޓިސް – 4 ޑިސެމްބަރު 2018

[37] ނަންބަރު 2017/SC-A/44

[illegible] އަދި އިތުރު 21 ޤަޟިއްޔާއެއް[38] ގެ ސިއްސިލާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު[39]ގެ 27 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީފާއިން ވަކިކުރި ސަބަބު ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން އަދާކުރަންވާ ކަން އެނގެން ނުވުމުން، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ނުފެންނާތީއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްލާމް ދީނާއި ޤާނޫނުއަސާސީ ކަނޑައަޅާ އުސޫލު ހުރިގޮތުން، އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 247/VTR/2019 މައްސަލައިގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ސަބަބެއް ނެތުމުން، އެ ނިންމުން ޤާއިމުކޮށް، މި މައްސަލަ ބަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު [illegible] ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު [illegible]

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

---

[38] 2018/SC-A/36, 2018/SC-A/37, 2018/SC-A/38

[39] ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008